DBZ-1901100101020402 Seat No. ________

B. A. (Sem. II) (W.E.F. 2019) Examination

July – 2022

Sanskrit : Paper - 4

(Vaikalpik) (Panchtantra Mitrabhed) (Core) (New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના / Instruction :

જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate marks.

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો : ૮

1 (A) Translate any two of the following Paragraphs : 8

(१) कश्चिद् गोमायुर्नाम श्रृगालः क्षुत्क्षामकण्ठः इतस्ततः परिभ्रमन् वने सैन्यद्वयसंग्राम भूमिमपश्यत्। तस्यां च दुन्दुभे पतितस्य वायुवशायद्वल्लीशाखाग्रै र्हन्यमानस्य शब्दमशृणोत्। अथ क्षुभितहृदयश्चिन्तयामास 'अहो, विनष्टोऽस्मि। तद्यावन्नास्य प्रोच्चरित शब्दस्य दृष्टि गोचरे गच्छामि, तावदन्यतो व्रजामि। अथवा नैतद्युज्यते सहसैव'।

(२) अपरं मयानकेमानुषाणामनेक विद्यानिरुधिराण्यास्वादितान्याहार दोषात्कटु तिक्तकषायाम्लरसास्वादानि, न च भया कदाचिन्मधुररक्तं समास्वादितम्। तद्यदि त्वं प्रसादं करोषि, तदस्य नृपतेर्विविधव्यञ्जनान्नपान चोष्यलेहय स्वाद्याहारवशादस्य शरीरे यन्मिष्टं रक्तं संजातम्, तदास्वादनेन सौख्यं सम्पादयामि जिहवाया इति।

(३) तत्तावज्जानामि कस्याये शब्दः। धैर्यमालम्ब्य विमर्शयन् यावन्मन्दं गच्छति तावद दुन्दुभिमपश्यत्। स च तं परिज्ञाय समीपं गत्या स्वयमेव कौतुकादताऽयत्। भूयश्च हर्षादचिन्तयत् – 'अहो, चिरादेतदस्माकं महद्वोजनमावतितम्। तन्नूनं प्रभूतमांसमेदोऽसृग्मिः परिपूरिते भविष्यति। ततः पुरुष चर्मावगुण्टितं तत्कथमपि विदार्यैकंदेशे छिद्रं कृत्वा संहृष्टमना मध्ये प्रविष्टः'।

(४) कस्मिंश्चिद्वनप्रदेशे चण्डरवो नाम शृगालः प्रतिवसति स्म। स कदचित्क्षुधाविष्टो जिह्वालौल्यान्नगरान्तरे प्रविष्टः। अथ तं नगरवासिनः सारमेया अवलोक्य सर्वतः शब्दायमानाः परिधात्य तीक्ष्णदंष्ट्राग्रैर्भक्षितुमारवधाः। सोऽपि तैर्भक्ष्यमाणः प्राणभयात्प्रत्या सन्नरजकगृहं प्रविष्टः। तत्र च नीलीरसपरिपूर्ण महाभाण्डं सज्जीकृतमासीत्। तत सारमेयैराक्रान्तो भाण्डमध्ये पतितः। अथ यावन्निष्क्रान्त स्तावन्नीलीवर्णः सञ्जातः।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે સસંદર્ભ સમજાવો : ૬

(B) Explain with reference to the context any two of the following : 6

(१) किमसाध्यं बुद्धेरस्ति।

(२) राजा मित्रं केन दृष्टं श्रुतं वा।

(३) उपायज्ञोऽल्पकायोऽपि न शूरैः परिभूयते।

(४) न स्वभावोऽत्र मर्त्यानां शक्यते कर्तुमन्यथा।

૨ પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રાણીકથાની ઉપાદેયતા જણાવો. ૧૪

2 Necessity of fables in an ancient Indian literature. 14

અથવા / OR

૨ પંડિત વિષ્ણુશર્માના જીવન, સમય અને કવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪

2 Write a detailed note on 'पंडित विष्णुशर्मा's' life, time and literary works. 14

૩ પ્રાણીકથાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. ૧૪

3 Write a critical note on the origin and development of the fable - literature. 14

અથવા / OR

૩ 'पञ्चतन्त्र'નો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો. ૧૪

3 Give brief introduction of 'पञ्चतन्त्र'। 14

૪ 'मित्रभेद'માં નિરૂપિત 'सेवकधर्म' વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪

4 Give a brief note about 'सेवकधर्म' which is part of 'मित्रभेद'। 14

અથવા / OR

૪ સિંહ અને સસલાની કથા અને તેનો બોધ નિરૂપો. ૧૪

4 Describe story of सिह–शशक and its preach. 14

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

5 Write short notes on any two of the following : 14

(1) बक–कर्कटयोः कथा।

(2) पञ्चतन्त्र – शैली

(3) पञ्चतन्त्रनो રચનાકાળ

(3) Date of पञ्चतन्त्र।

(4) अतिथिसत्कार।